Loviisan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Kaupunginvaltuusto 14.10.2026

Loviisa Lovisa

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Hyvinvointisuunnitelman seuranta	4
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen vaikuttavat asiat	5
Laajan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen SWOT-analyysi	6
Nostoja hyvinvointikertomuksesta 2021–2025	7
Unicefin Lapsiystävällinen kunta-malli	8
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	9
Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi	10
Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus-suunnitelma	11
Vaikuttavuus hyvinvointiin ja talouteen	12
Kestävän kehityksen näkökulma	13
Kestävän kehityksen näkökulma vaikutusketjuissa	14
Vaikutusketjut	15–20
Vuosittaiset teemapäivät ja -viikot	21
Lähteet	22

Johdanto

Loviisan kaupungin hyvinvointi-suunnitelma vuosille 2026–2029 pohjautuu Loviisan kaupungin hyvinvointikertomukseen 2021–2025 ja kaupunkistrategiaan 2030. Loviisan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä on laatinut hyvinvointisuunnitelman.

Hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan seitsemän vaikutusketjua, joissa tavoitteena on hyvinvoivat asukkaat. Vaikutusketjuissa keskitytään erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan, eli HYTE-kertoimen, ja THL:n minimi-tietoindikaattoreiden huolestuttavien tulosten parantamiseen.

- **Hyvinvointisuunnitelmaan on yhdistetty**
  - Lapsiystävällinen kunta-työn tavoitteet ja toimenpiteet
  - lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
  - suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi
  - toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

- **Hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu**
  - Porvoon työllisyysalueen kotoutumisohjelma 2025-2026
  - ehkäisevä päihdetyö
  - arjen turvallisuuden edistäminen
  - Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen kuntien yhteiset alueelliset teemat
    - liikunnallisen elämäntavan edistäminen
    - mielen hyvinvoinnin edistäminen.

Hyvinvointisuun-nitelman seuranta

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntia

- seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin
- raportoimaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain
- valmistelemaan valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.

Loviisan kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä raportoi tämän valtuustokauden aikana edellä mainituista asioista seuraavasti valtuustolle

- Ensimmäisenä vuonna osana hyvinvointisuunnitelman päätöksentekoa,
- vuosiraportti toisena ja kolmantena vuonna
- laaja hyvinvointikertomus neljäntenä vuonna
- vuosiraportit ja hyvinvointikertomus raportoidaan tilinpäätösten yhteydessä.

Kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan vähintään valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen. (HYTE-kerroin)

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma toimitetaan hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä julkaistaan Loviisa.fi-sivustolla.

1. vuosi — Hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

2. vuosi — Vuosiraportti 2027

3. vuosi — Vuosiraportti 2028

4. vuosi — Hyvinvointikertomus 2026–2029

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen vaikuttavat asiat

Hyvinvointityötä, eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan kaupungin omassa toiminnassa kaikilla vastuualueilla, yhteistyössä eri vastuualueiden välillä ja laaja-alaisessa yhteistyössä esimerkiksi hyvinvointialueen, järjestöjen, yhdistysten, yritysten ja eri viranomaisten kanssa.

Kuntaliiton (2024) mukaan tekijöitä, jotka vaikuttavat palveluiden järjestämiseen ja päätöksentekoon ovat lainsäädäntö, väestörakenne, etäisyydet, sosio-ekonominen rakenne alueella, kunnan ja hyvinvointialueen talous, toimintakulttuuri, resurssit toiminnalle, poliittiset valinnat, organisaatiorakenteet ja yhteistyön perinne (tai sen puute).

Hyvinvointityön määritelmä:

”Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on hyvinvointia ja terveyttä tukevaa ja edistävää laaja-alaista yhteistyössä tehtävää kuntien toimintaa, jossa oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti eri toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia. Myös asukkailla on oma roolinsa hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä.”

(Kuntaliitto, 2024)

Laajan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen SWOT-analyysi

Vahvuudet

Turvallisuus ja rauhallisuus
Luonto on lähellä kaikkialla
Paljon harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia erityisesti lapsille, nuorille ja ikäihmisille
Yhteisöllisyys kyläyhteisöissä ja keskustassa
Kaksikielisyys
Kulttuuri ja taide
Sopivan kokoinen moottoritien varrella ja lähellä isoja kaupunkeja

Heikkoudet

Resurssit, henkilökunta ja budjetti
Ei ammattioppilaitosta, nuoret joutuvat kulkemaan pitkän matkan tai muuttamaan opintojen perässä muualle -> jos ei onnistu, syrjäytymisriski kasvaa
Väestöllinen huoltosuhde
Laaja pinta-ala, pitkät matkat kyliltä keskustaan ja kuntaliitostausta
Esteettömyyden puute (kiinteistöissä ja kevyen liikenteen väylillä)
Takkuileva yhteistyö ja kokonaiskuvan puuttuminen
Lyhytnäköisyys taloussuunnittelussa
Joukkoliikenne kunnan sisällä ja lähellä oleviin isoihin kaupunkeihin

Uhat

Resurssit, henkilökunta ja budjetti
Maailman tilanne, onnettomuus (ydinvoimala, öljyonnettomuus, luontokatastrofi) -> varautuminen
Uudet hallintomallit (Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, Porvoon työllisyysalue)
Poliittiset päätökset ja yleinen taloustilanne (yksilö, kaupunki, valtio)
Alueellisen HYTE-työn johtaminen ja hyvinvointialueen peruspalvelujen haasteet
Nuorten palvelut koulutuksen keskeyttäneille (vaikuttavuus)
Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorten työttömien suuri määrä

Mahdollisuudet

Kehitettävyys, mahdollisuudet rakentaa yhteistyötä, tunnetaan toisiamme, nopeus
Yhteistyö lähikuntien kanssa ja yhteistyö palvelujen osalta
Usko tulevaisuuteen, suuret investoinnit ja aito halu edistää asioita
Liikkumisen edistäminen sekä pyöräilyn ja kävelyn edistäminen
Mielen hyvinvoinnin edistäminen
Yhteistyö yhdistysten kanssa
Työllisyys ja kotoutumispalveluiden edistäminen (Porvoon työllisyysalueen kanssa)
Elinvoiman edistäminen

Nostoja hyvinvointikertomuksesta 2021–2025

- **Loviisan HYTE-kerrointa voi parantaa esimerkiksi**
  - Edistämällä nuorten
    - hyviä ja terveellisiä elintapoja
    - fyysistä kuntoa ja painonhallintaa.
  - Ottamalla käyttöön pitkät liikuntavälitunnit ja välipalat kouluissa.
  - Ylläpitämällä ja vahvistamalla työikäisten
    - työkykyä ja edistämällä työllisyyttä yhteistyössä eri tahojen kanssa.
  - Madaltamalla kulttuuriin osallistumisen kynnystä.
- **Ilonaihe**
  - Kaikenikäisten osallisuuden kokemus on noussut.
- **Huolenaiheita**
  - Lasten ja nuorten ylipaino, heikko fyysinen toimintakyky ja vähäinen liikunta-aktiivisuus
  - Tyttöjen hyvinvoinnin haasteet sekä nuorten päihteiden riskikäyttö ja riski syrjäytyä
  - Joka kolmas nuori ei käy kirjastoissa ja työikäiset tyytymättömämpiä taloudelliseen tilanteeseensa.

Unicefin Lapsi-ystävällinen kunta-malli

Lapsiystävällinen kunta-malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ja pysyviä ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa.

Lapsiystävällinen kunta malli on työväline, jonka avulla kunta

- tunnistaa, missä sillä on parannettavaa lapsen oikeuksien suhteen
- määrittelee, mitä sen tulee tehdä, jotta jokaisen lapsen oikeudet toteutuisivat kunnassa mahdollisimman hyvin
- seuraa järjestelmällisesti työnsä edistymistä.

Malli rakentuu YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen neljän yleisperiaatteen ympärille

- Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus [2. artikla]
- Lapsen edun ensisijainen harkinta [3. artikla]
- Oikeus elämään ja kehittymiseen [6. artikla]
- Lapsen näkemyksen kunnioittaminen [12. artikla].

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on erityisasema kehittyvänä, haavoittuvana ja erityistä suojelua tarvitsevana ihmisinä.

Loviisalle myönnettiin ensimmäinen Lapsiystävällinen tunnustus 24.9.2024.

Kuva: UNICEF

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tässä suunnitelmassa usean vaikutusketjun osana.

Kunnalla on velvollisuus laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain (2007/417) 12. §:ssä.

Kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää suunnittelukaudelta tiedot

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä
    - nämä on kuvattuna laajemmin Loviisan kaupungin hyvinvointikertomuksessa 2021–2025
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävistä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista,
    - Loviisa.fi-sivuilla on listattuna Nuorille suunnattuja palveluja
- sekä suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta
    - toteutetaan ja seurataan osana tätä hyvinvointisuunnitelmaa.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on usean vaikutusketjun osana tässä suunnitelmassa.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (2012/980) velvoittaa kuntia laatimaan suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Kunnan vanhusneuvosto on otettava mukaan tämän suunnitelman valmisteluun.

Vanhusneuvostoa (28.11.2025 § 60) on kuultu suunnitelman valmistelussa.

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus-suunnitelma

Toiminnallista tasa-arvo ja yhdenvertaisuus-suunnitelma on usean vaikutusketjun osana tässä suunnitelmassa.

Kaupungilla on erilliset toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukioissa sekä Loviisan kansalaisopistossa.

Taustaa

Tasa-arvolailla (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)) ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa.

Yhdenvertaisuuslaissa (yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)) edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin

Aihe	Kohderyhmä
Yhdenvertaisuus	Ikä
	Alkuperä ja kansalaisuus
	Kieli
	Uskonto ja vakaumus
	Mielipide, poliittinen toiminta ja ammattiyhdistystoiminta
	Perhesuhteet
	Terveydentila
	Vammaisuus
	Seksuaalinen suuntautuminen
Tasa-arvo	Sukupuoli
	Sukupuoli-identiteetti
	Sukupuolen ilmaisu

Loviisa Lovisa

Vaikuttavuus hyvinvointiin ja talouteen

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on hyvinvoivat asukkaat. Eri kohderyhmien ja teemojen hyvinvoinnin edistämiseksi on laadittu seitsemän (7) vaikutusketjua, joissa kuvataan panosten ja tekojen vaikutusta ja vaikuttavuutta hyvinvointiin ja talouteen. Vaikutusketjut ovat jaoteltu kohderyhmien tai aiheiden mukaan.

Asiat liittyvät ja linkittyvät eri tavoin toisiinsa yhdessä vaikutusketjussa. Eri vaikutusketjut, kohderyhmät ja aiheet liittyvät ja linkittyvät eri tavoin toisiinsa. Lisäksi muut tekijät ja tahot vaikuttavat vaikutusketjuihin. Kokonaisuus muodostaa vaikuttavuuden ekosysteemin.

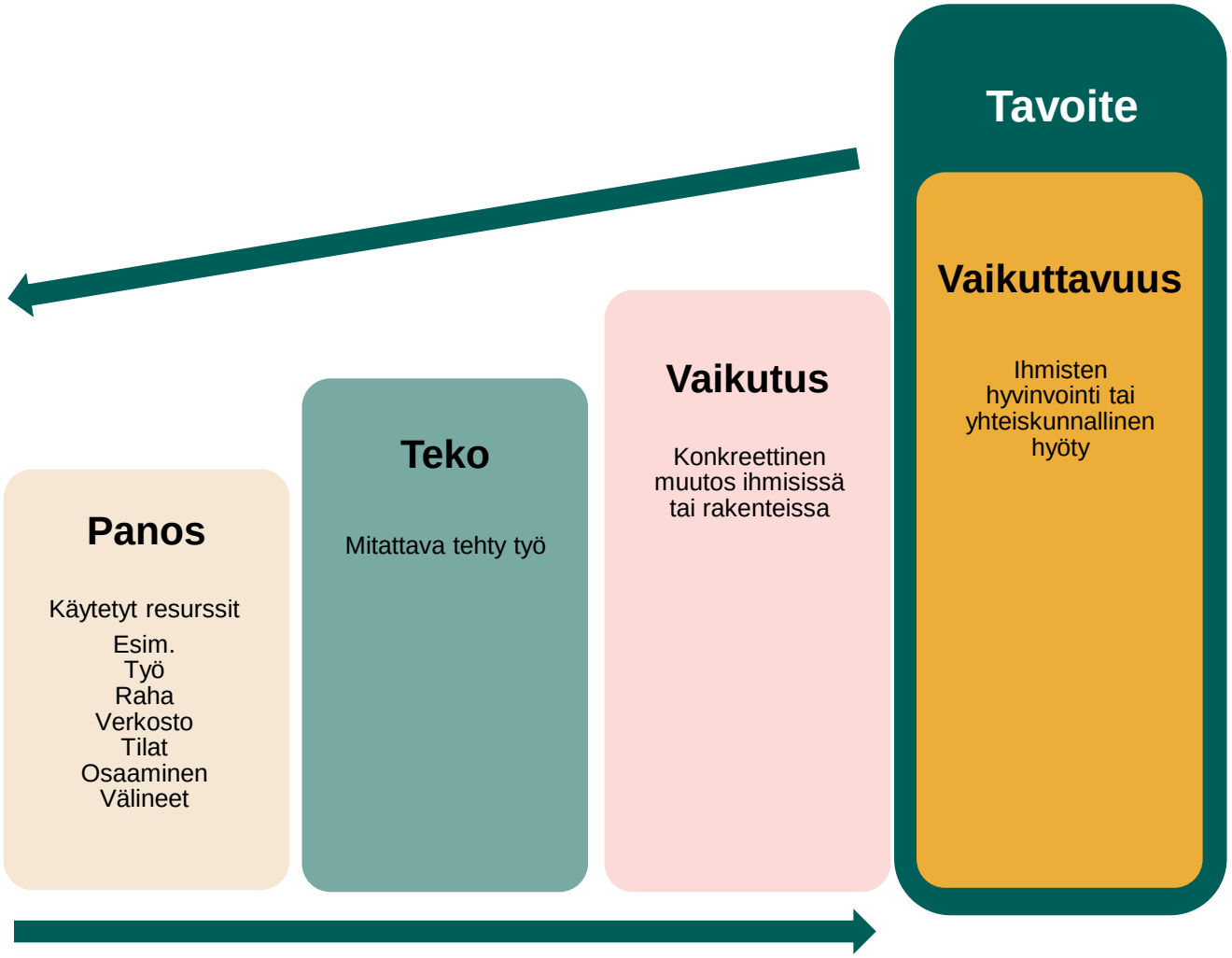

Kuva: SITRAN vaikutusketju, joka pohjautuu IOOI-malliin

Kestävän kehityksen näkökulma

Kuntalain 1 §:n perusteella kunnan tulee edistää kuntalaisten hyvinvointia ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla. Jaottelu perustuu pitkälti samaan ajatukseen kuin YK:n Agenda 2030, jossa kestävyyttä on jaettu 17 eri osatekijään.

Näistä selkeästi sosiaalisen kestävyyden, joka on hyvin lähellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alueita, ovat tavoitteet 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 sekä tavoitteet 16 ja 17.

Sosiaalisen kestävyyden näkökulma huomioi ennen kaikkea heikommassa tai haavoittuvassa asemassa olevien kuntalaisten hyvinvoinnin. Se pitää sisällään terveys- ja hyvinvointierojen tasaamista sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmia.

Tämän hyvinvointisuunnitelman vaikutusketjuissa huomiodaan erityisesti kestävän kehityksen tavoitteet 3, 4, 10, 11, 16, 17. Lisäksi jossain vaikutusketjussa huomiodaan näiden lisäksi tavoite 2 tai 5. Kestävän kehityksen näkökulma vaikutusketjuissa kuvataan dialla 14.

Kuva: Ulkoministeriö

Kestävän kehityksen näkökulma vaikutusketjuissa

Vaikutusketjut	Kestävän kehityksen tavoitteet							
	2 Ei nälkää	3 Terveyttä ja hyvinvointia	4 Hyvä koulutus	5 Sukupuolten tasa-arvo	10 Eriarvoisuuden vähentäminen	11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt	16 Rauha, oikeuden-mukaisuus ja hyvä hallinto	17 Yhteistyö ja kumppanuus
Loviisan Lapsiystävällinen kunta-työ 2026–2027		3	4		10	11	16	17
Hyvinvointia lapsille ja nuorille	2	3	4		10	11	16	17
Hyvinvointia nuorille ja nuorille aikuisille		3	4		10	11	16	17
Hyvinvointia työikäisille		3	4		10	11	16	17
Hyvinvointia kaikille ikäryhmille		3	4		10	11	16	17
Hyvinvointia ikäihmisille		3	4		10	11	16	17
Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikille ikäryhmille		3	4	5	10	11	16	17

Kuvakkeet: Ulkoministeriö

Lapsiystävällinen kunta-työ 2026–2028

Lapsi-ystävällinen kunta
unicef

Panos
- Työ
- Raha
- Verkosto
- Tilat
- Osaaminen
- Välineet

Teko
- Luodaan ehkäisyn ja puuttumisen toimintamalli
- Jalkautetaan Huomaa hyvä TOI ja VOM opetukseen
- Huomioidaan Luokkahenkisovelluksen palaute ja kehitetään toimintaa
- Järjestetään lasten ja nuorten kyselytunnit
- Luodaan Turvallisemman tilan säännöt
- Kartoitetaan havoittuvassa asemassa oleville soveltuvat harrastukset
- Kirjaus lasten erityisestä asemasta hyvinvointisuunnitelmaan
- Kirjaus kaupunkistrategiaan

Viestintä
- Tiedotetaan YHDESSÄ-hankkeen toimintamallista
- Viestitään harrastusten esteettömyydestä, saavutettavuudesta ja maksuvapautuksen mahdollisuudesta
- Strategiasta ja hyvinvointisuunnitelmasta laaditaan selkokielinen versio

Vaikutus
- Kartoitetaan lasten ja nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet jokaisen vastuualueen toiminnassa
- Lapsille ja nuorille mahdollisuus tiedottaa ajankohtaisuuksista
- Luodaan lapsiparlamenttitoiminnalle vuosikello
- Kehitetään toimintaa, jolla jokaiselle lapselle varmistetaan tarvittaessa luottoaikuinen (kouluissa)
- Ehkäistään epäasiallista käyttäytymistä ja edistetään yhteisöllisyyttä
- Lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen
- Jokaiselle lapselle mielekäs harrastus ja vapaa-aika
- Lapsilta ja nuorilta nouseva tavoite
- Lapsen oikeudet ja lapsiystävällisyys strategiassa ja hyvinvointisuunnitelmassa
- Viestintä
- LYK-viestintäsuunnitelma päivitetään

Vaikuttavuus
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 4&5 lk.7 % 8&9 lk. 11 % lukiot 3 % (2025) laskee
- Tuntee itsensä yksinäiseksi 4&5 lk. 5 % (usein) 8&9 lk. 14 % lukiot 12 % laskee
- Harrastaa vähintään yhtenä päivänä viikossa 4&5 lk. 77 % (2025) nousee
- Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun 4&5 lk. 50 % nousee

Tavoite
- HYVINVOIVAT LAPSET JA NUORET

Loviisa Lovisa

Hyvinvointia lapsille ja nuorille

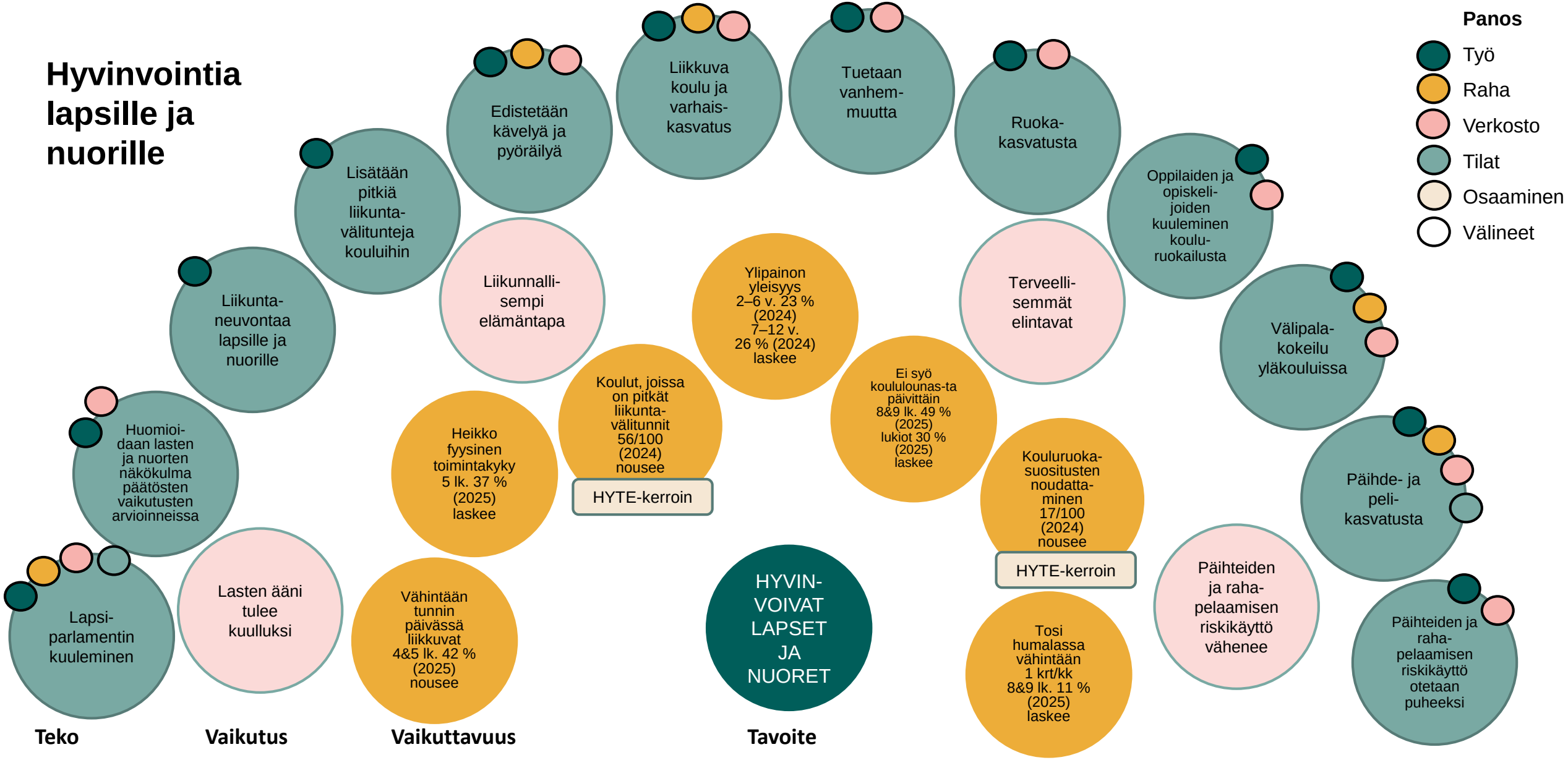

Hyvinvointia nuorille ja nuorille aikuisille

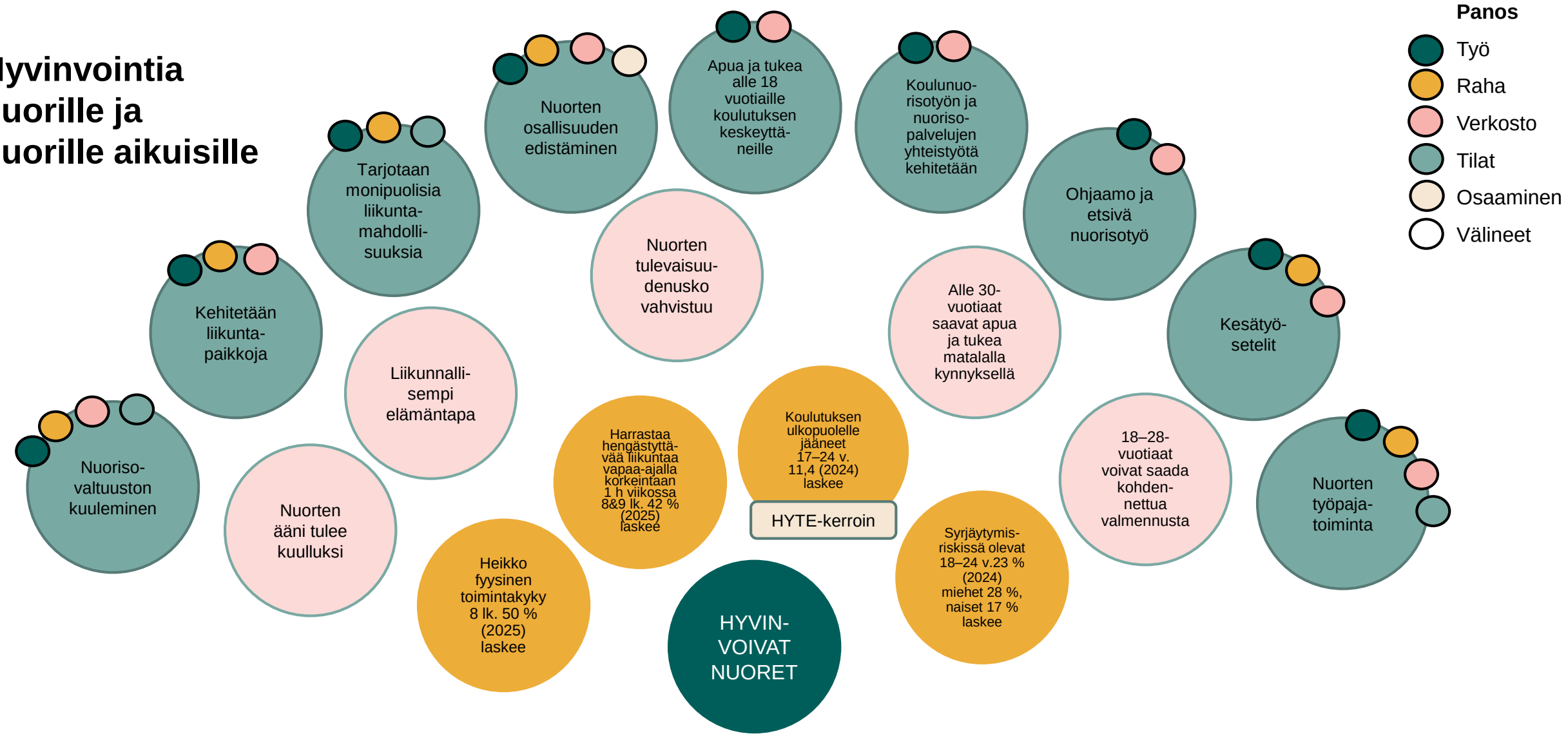

Hyvinvointia työikäisille

Panos
- Työ
- Raha
- Verkosto
- Tilat
- Osaaminen
- Välineet

Teko
- Kohdennettua liikuntaneuvontaa
- Kansalaisopiston kursseja
- Kirjasto-, museo- kulttuuri- ja liikuntapalveluja
- Ohjaamo ja etsivä nuorisotyö
- Nuorten työpajatoiminta
- Työllistämisen kuntalisän kehittäminen

Vaikutus
- Työikäisten työkyky säilyy ja vahvistuu
- Nuorten aikuisten työtaidot ja työkyky vahvistuu

Vaikuttavuus
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat 25–64 v. 1,6 % (2024) laskee
- HYTE-kerroin
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64 v. 6,6 % (2024) laskee
- HYTE-kerroin

Tavoite
- HYVINVOIVAT TYÖIKÄISET

Hyvinvointia kaikille ikäryhmille

Tavoite
- HYVINVOIVAT ASUKKAAT

Vaikuttavuus
- Liikennevahingoissa loukkaantuneet 12 (2025) kuolleet 1 (2025) laskee
- Liikenneturvallisuus paranee
- Liikennekasvatusta ja -viestintää
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin 100 (2024)
- HYTE-kerroin
- Kulttuurin osallistumisen kynnys madaltuu 100 (2025)
- HYTE-kerroin

Vaikutus
- Liikunnan näkökulma huomioidaan päätösten vaikutusten ennakkoarvioinneissa
- Yhteisöllisyys ja osallisuus lisääntyy

Teko
- Vahvistetaan mahdollisuuksia luonnossa ja lähimetsissä liikkumiseen ja oleskeluun
- Liikunnan viranhaltija osallistuu päätösten vaikutusten ennakkoarviointeihin
- Osallistuva budjetointi vuosittain
- Yhteisösovellus Commu kokeilu
- Lainaa elämys kirjastosta

Hyvinvointia ikäihmisille

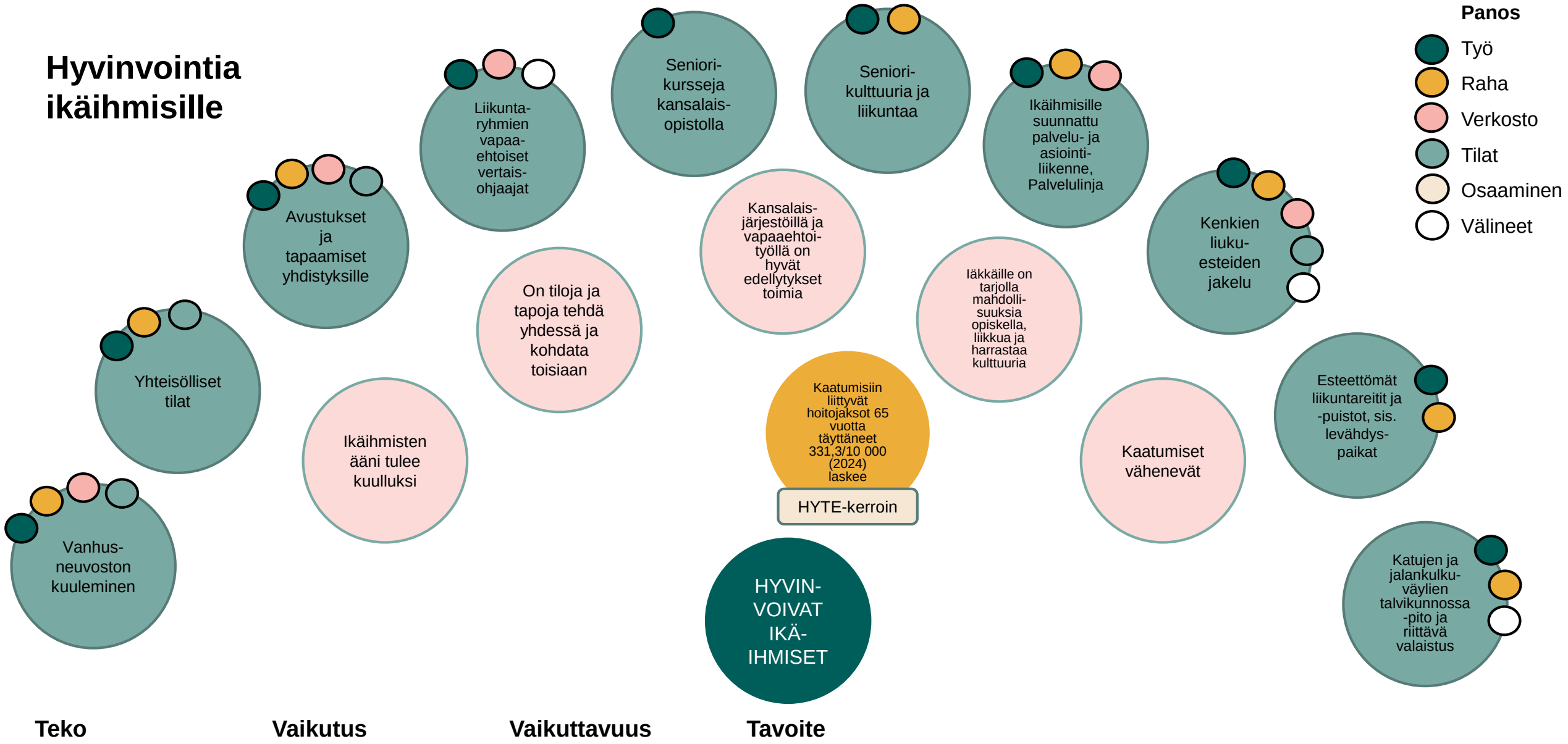

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikille ikäryhmille

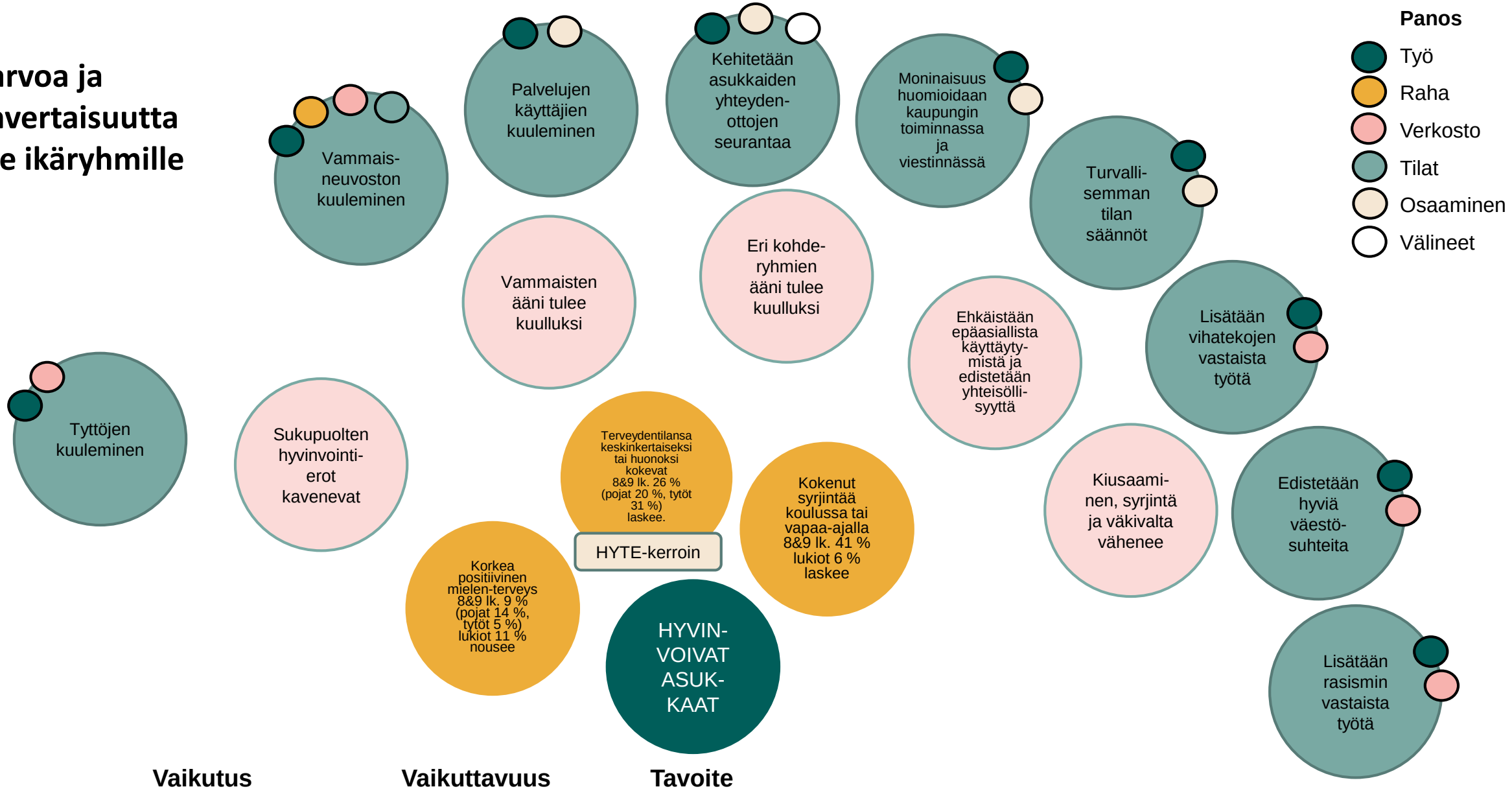

Vuosittaiset teemapäivät ja -viikot

Loka-joulukuu

- 1.10. Valtakunnallinen heijastinpäivä
- Valtakunnallinen vanhusten viikko lokakuussa
- Maailman mielenterveyspäivä 10.10.
- Kansainvälinen lapsen oikeuksien viikko marraskuussa
- Naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen Oranssit päivät -kampanja marras-joulukuussa
- Kansainvälinen Vammaisten päivä 3.12.

Tammi-maaliskuu

- Osallistuva budjetointi
- Rasismin vastainen viikko maaliskuussa
- Ystävänpäivä (14.2.) -viikolla ruokakasvatusta teemalla syödään yhdessä
- Yhdistysilta

Huhti-kesäkuu

- Kansallinen lukuviikko huhtikuussa
- Unelmien liikuntapäivä toukokuussa
- Pyöräilyviikko toukokuussa
- Jos talous mietityttää? –tietoiskuja
- Sateenkaariliputus kesäkuun Pride-kuukautena

Heinä-syyskuu

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen –infopiste markkinoilla elokuussa
- Itämeripäivä elokuussa
- Suojatiepäivystys elokuussa
- Lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen juhlapäivä 24.9.

Lähteet

[10] Finlex. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012). https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2012/980

[11] Finlex. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986). https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1986/609

[4] Finlex. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (2021/612). https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2021/612

[9] Finlex. Lastensuojelulaki (417/2007). https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2007/417

[11] Finlex. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014). https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1325

[12] Sitra. (2018). Vaikuttavuuden askelmerkit. https://www.sitra.fi/wp-content/uploads/2018/03/vaikuttavuuden-askelmerkit.pdf

[8] Loviisan kaupunki. Lapsiystävällinen kunta. https://www.loviisa.fi/hyvinvointi/lapsiystavallinen-kunta/

[9] Loviisan kaupunki. Nuorille suunnattuja palveluja. https://www.loviisa.fi/hyvinvointi/nuorille-suunnattuja-palveluja/

[3,7] Loviisan kaupunki. Strategia, ohjelmat ja säännöt. https://www.loviisa.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/hallinto/strategia-ohjelmat-ja-saannot/

[13] Kuntaliitto. (2024). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa. https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2024/2274-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-tehtavat-kunnissa

[8] UNICEF. UNICEFin Lapsiystävällinen kunta-malli kuntien tukena. https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/sites/default/files/2024-12/Mallin%20yleisesittely%20digialustalle_09_2024.pdf

[8] UNICEF. Joko sinun kunnassasi kuuluu lapsen ääni? https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/

[13,14] Ulkoministeriö. Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. ://um.fi/agenda-2030-kestavhttpsan-kehityksen%20tavoitteet

[15,16,17,18,19,20] THL Sotkanet . Tilastotietoa väestön terveydestä ja hyvinvoinnista. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index

[18] Tilastokeskus. Tieliikenneonnettomuudet. https://tieliikenneonnettomuudet.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Tieliikenneonnettomuudet/